

ระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากร ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

Levels of Personnel's Ethical Behaviors in Basic Education Institutions Under Maha Sarakham Office of Educational Service Area 2

ทองอินทร์ เตชะแกว¹ สุวกิจ ศรีปัดถา² ประสิทธิ์ พลศรีพิมพ์³ และ อนุสรณ์ ฐสินแก่น⁴

Thong-in Techakaew,¹ Suwakrit Sripathar,² Prasit Phonsripim³ and Anusorn Thusinkaen⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ **ประการแรก** เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 **ประการที่สอง** เพื่อเปรียบเทียบระหว่างผู้ที่มีสถานภาพทางกายภาพระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และเพศต่างกันต่อพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรม และ**ประการที่สาม** เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากรในสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครู จำนวน 521 คน เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 การวิเคราะห์ข้อมูลแสดงเป็นค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานด้วย t-test (Independent sample) ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูและผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ครูและผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ที่มีสถานภาพและระดับการศึกษาต่างกันมีระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะ**พฤติกรรมด้านการครองตน** ควรมีการจัดโครงการฝึกอบรมธรรมะสำหรับบุคลากร การจัดโครงการอบรมการดำรงชีวิตแบบพอเพียงสำหรับครอบครัวบุคลากรในสถานศึกษา และควรมีการศึกษาดูงานร่วมกันของบุคลากร **พฤติกรรมด้านการครองคน** ควรมีการจัดโครงการฝึกทักษะการมีมนุษยสัมพันธ์ มีการฝึกอบรมทักษะการเป็นผู้นำและการให้ขวัญและกำลังใจแก่เพื่อนร่วมงาน **พฤติกรรมด้านการครองงาน** ควรจัดอบรม สัมมนาเพื่อเพิ่มทักษะใน การปฏิบัติงานแก่บุคลากร เพิ่มความรู้ทางด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย และส่งเสริมความก้าวหน้าในการทำงานแก่บุคลากร

คำสำคัญ : คุณธรรมจริยธรรม พฤติกรรม

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

² กศ.ด. (พัฒนศึกษาศาสตร์) รองศาสตราจารย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

⁴ อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ABSTRACT

This research aimed to: **firstly**, study the levels of personnel's ethical behaviors in basic education institutions under Maha Sarakham Office of Educational Service Area 2; **secondly**, to compare the levels of ethical behaviors, taking into account physical status, educational qualification, work experience, and gender; and **thirdly**, study approaches of personnel's ethical behavior development in the educational institutions. The sample consisted of 521 administrators and teachers. The research instrument was a 5-level rating scale questionnaire. The statistics used in the analysis of data included percentage, mean and standard deviation. And t-test (independent samples) was employed in hypothesis testing. The findings are as follows:

1. The teachers and the administrators in the basic education institutions under Maha Sarakham Office of Educational Service Area 2 had their ethical behaviors, on the whole and by aspect, in the high level.

2. The teachers and the administrators in the basic education institutions under Maha Sarakham Office of Educational Service Area 2, with different status and educational level, had no difference in ethical behavior level.

3. Regarding suggestions, the following were suggested for the development of **self-regulating behavior**: ethical training projects for the personnel should be provided; training projects on making a living using sufficiency economy should be organized for the personnel's family; and study tours for the personnel should be organized. In terms of **behaviors dealing with others**, the following were suggested: training projects on human relation skills should be organized as well as training projects in leadership and colleague encouragement. In terms of **working behaviors**, the following were suggested: training and seminars for the personnel should be organized in order to enhance their working skills and their knowledge of modern technology; and, the personnel should be promoted to progress in their career.

Keywords : Ethics, Behavior

บทนำ

แนวนโยบายด้านการจัดการศึกษาของประเทศไทยระบุว่า รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมแก่เยาวชน เพื่อให้เกิดความรู้คุณธรรม และจัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ เพื่อปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม สร้างองค์ความรู้และปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปะวิทยาการต่างๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และ

เทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาศาสนา ศีลธรรมและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ และเพื่อสนองนโยบายดังกล่าว จึงได้มีการตรากฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาขึ้น คือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และได้ระบุไว้ในมาตรา 23 ว่า การจัดการศึกษาทั้งในการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นที่ความสำคัญ ทั้งความรู้ และคุณธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2547 : 12-13)

พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ได้พระราชทานแก่ครูอาวุโส ประจำปี 2522 ความตอนหนึ่งว่า “...ครูที่แท้จริง เป็นผู้ทำแต่ความดี คือ ต้องหมั่นขยันและอุตสาหะพากเพียร ต้องเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ ต้องหนักแน่น อดกลั้นและอดทน ต้องรักษาวินัย สำรวม ระวัง ความประพฤติของตนให้อยู่ในแบบแผนที่ดีงาม ต้องปลื้มใจจากความสุขความสบายและความสนุกรื่นเริงที่ไม่สมควรแก่เกียรติภูมิของตน ต้องตั้งใจให้มั่นคงแน่วแน่ ต้องซื่อสัตย์ รักษาความจริงใจ ต้องเมตตา ห่วงดี ต้องวางใจเป็นกลาง ไม่ปล่อย ไปตามอำนาจอคติ ต้องอบรมปัญญาให้เพิ่มพูนสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ทั้งด้านวิชาการและความฉลาดรอบรู้ในเหตุผล...” (ทองย้อม สารสูงเนิน, 2548 : 1)

ประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษาเป็นผลมาจากความรู้ ความสามารถของผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการจัดการเรียนการสอนเพื่อเยาวชน ในการบริหารจัดการสถานศึกษานั้น ผู้บริหารและบุคลากรจะ ต้องมีความเพียบพร้อมและประกอบด้วยคุณสมบัติหลายประการ คือ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยว กับหลักการบริหารมีทักษะในการทำงานมีคุณธรรมจริยธรรมมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้ คือ สมรรถภาพ ประสิทธิภาพในตัวบุคลากรในการทำงาน คุณสมบัติของผู้บริหารที่มีคุณธรรมจริยธรรมนั้น จะส่งผลให้การทำงานร่วมกันกับบุคลากรฝ่ายต่างๆ ได้อย่างมีความสุขเป็นที่ยอมรับนับถือ ผู้ร่วมงานเกิดขวัญและกำลังใจ มีความรู้สึกมั่นคงในการทำงาน ทำให้การทำงานนั้นมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งคุณธรรมจริยธรรมพื้นฐานที่ผู้บริหารควรตระหนักและคำนึงถึง ได้แก่ มีเมตตากรุณา เสียสละ ไม่เอาเปรียบ มีความยุติธรรม มีความรักและห่วงใยและประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2546 : 12)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีหน้าที่หลักในการรับผิดชอบในการจัดการศึกษาทั้งในระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา โดยมีโรงเรียนในเขตรับผิดชอบ ทั้งหมด 331 โรงเรียนและมีบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 3,571 คนและทางสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ได้จัดให้มีโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่บุคลากร และเยาวชนในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง เช่น โครงการอบรมธรรมสำหรับผู้บริหาร โครงการเข้าค่ายธรรมเนื่องในโอกาสวันสำคัญทางศาสนา โครงการอบรมธรรมภาคฤดูร้อนสำหรับเยาวชน โครงการอบรมพุทธบุตรแต่ในสภาพความเป็นจริงบุคลากรทางการศึกษาต่างก็มีความแตกต่างทางด้านพื้นฐานทางครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูความประพฤติการดำเนินชีวิต การปฏิบัติตนการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมจากรายงานผลการปฏิบัติงานของบุคลากรของกลุ่มบริหารงานบุคคล กลุ่มตรวจสอบภายใน และประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับ ผู้บริหารในสถานศึกษา พบว่ามีบุคลากรกระทำการอันเกิดจากพฤติกรรมที่ขาดคุณธรรมจริยธรรมในตัวบุคลากร เช่น การถูกร้องเรียนในเรื่องของพฤติกรรมผู้สาว การล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กและเยาวชน การยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดและอบายมุขการลงโทษนักเรียนที่เกินกว่าเหตุการณ์ละเว้นหรือไม่ปฏิบัติหน้าที่ การใช้อำนาจอิทธิพลข่มขู่ผู้อื่นการประพฤติตนไม่เหมาะสมกับฐานะของครู ความผิดอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ในเรื่องการเงินและพัสดุการทุจริต เบียดบังผลประโยชน์ของทางราชการเพื่อส่วนตน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2, 2549)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษา ระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารและครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 อยู่ในระดับใด มีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มที่มีคุณลักษณะต่างกันหรือไม่ เพียงใด เพื่อที่จะได้รับทราบข้อมูล สำหรับนำมาเป็นข้อสนเทศในการปรับปรุงและพัฒนาแนวทางในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดขึ้นในตัวบุคลากรมากยิ่งขึ้น อันจะส่งผลดีต่อการบริหารจัดการศึกษาให้เกิดประโยชน์ต่อเยาวชนและสังคมไทยต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรม ด้านคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากร ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ ระดับการศึกษา

ประสบการณ์ในการทำงาน เพศและสังกัดของสถานศึกษา ทั้งโดยรวมและรายด้าน

2. เพื่อเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน เพศและสังกัดของสถานศึกษา ทั้งโดยรวมและรายด้าน

3. เพื่อศึกษาข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

สมมติฐานการวิจัย

1. ระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ที่มีสถานภาพ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน เพศ และสังกัดของสถานศึกษา ต่างกัน อยู่ในระดับน้อย ทั้งโดยรวมและรายด้าน

2. ระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ที่มีสถานภาพ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน เพศและสังกัดของสถานศึกษา ต่างกัน แตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน

ขอบเขตการวิจัย

1. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1.1.1 สถานภาพ จำแนกเป็น

- 1) ผู้บริหาร
- 2) ครู

1.1.2 ระดับการศึกษา จำแนกเป็น

- 1) ปริญญาตรีหรือต่ำกว่า
- 2) สูงกว่าปริญญาตรี

1.1.3 ประสบการณ์ในการทำงานจำแนกเป็น

- 1) 1 - 20 ปี
- 2) เกิน 20 ปีขึ้นไป

1.1.4 เพศ จำแนกเป็น

- 1) เพศชาย
- 2) เพศหญิง

1.1.5 สังกัดของสถานศึกษา

- 1) โรงเรียนของรัฐบาล
- 2) โรงเรียนเอกชน

1.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับพฤติกรรมด้าน

คุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารและครูของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ทั้ง 3 ด้าน คือ

1.2.1 การครองตน

1.2.2 การครองคน

1.2.3 การครองงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 นำ เสนอขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครู ในโรงเรียนทั้งหมด 331 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำนวนทั้งหมด 3,571 คน จำแนกเป็น ผู้บริหาร 331 คน และ ครู 3,240 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครู จากโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซีและมอร์แกน (บุญชม ศรีสะอาด, 2548 : 53) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 521 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร 178 คน และครู 343 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน

เครื่องมือการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรมและหลักธรรมในพุทธศาสนา การบริหารงานในสถานศึกษา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ศึกษาการสร้างเครื่องมือสำหรับงานวิจัยจากเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้อง และวิธีการสร้างแบบสอบถาม

3. กำหนดขอบข่ายของข้อคำถามตามกรอบแนวคิดในการวิจัย แล้วนำมาสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าให้ครอบคลุมเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ และครอบคลุมเนื้อหา แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พิจารณาความถูกต้องและความเที่ยงตรงและความครอบคลุมของเนื้อหา

6. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และนำเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาอีกครั้ง แล้วปรับปรุงแก้ไขจนได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์

7. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ที่สถานศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยใช้แบบ สอบถามจำนวน 60 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรของ ครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (บุญชม ศรีสะอาด, 2548 : 96) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.95

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลดังนี้

1. ขอหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเข้าเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามส่งให้กับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งนัดหมายเวลาในการเก็บแบบสอบถามแบบ สอบถามส่งและรับคืนด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนโดยการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ แล้วคัดเลือกฉบับที่มีความสมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของบุคลากรวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแบบสอบถามแต่ละข้อแล้วนำค่าเฉลี่ยมาแปลความหมาย

2. เปรียบเทียบระดับพฤติกรรม ด้านคุณธรรม จริยธรรมของบุคลากรจำแนกตามสถานภาพระดับการศึกษา ประสิทธิภาพในการทำงาน เพศ และสังกัดของสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์ t-test (Independent sample)

3. ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะความคิดเห็นในการปรับปรุงระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน วิเคราะห์ด้วยการจัดลำดับตามปริมาณความถี่ และนำเสนอในรูปของตารางประกอบคำอธิบาย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา ของครอนบาค

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐานใช้ (Independent sample)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีดังนี้

ระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากรในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากจำนวน 3 ด้าน พฤติกรรมด้านการครองคน การครองงานและ การครองตน ตามลำดับ

1. สถานภาพ

1.1 **ผู้บริหาร** มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ด้าน คือ พฤติกรรมการครองคน การครองงาน และการครองตน

1.2 **ครู** มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ด้าน พฤติกรรมการครองงาน การครองคนและการครองตน ตามลำดับเมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าระดับปริญญาตรี หรือต่ำกว่า มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ด้าน คือ พฤติกรรม การครองงาน การครองคนและการครองตน

2. ประสบการณ์ในการทำงาน

2.1 **1 - 20 ปี** มีความคิดเห็น โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ด้าน คือ พฤติกรรมการครองงาน พฤติกรรม การครองคน และการครองตน ตามลำดับ

2.2 **เกิน 20 ปีขึ้นไป** มีความคิดเห็น โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ด้าน คือ พฤติกรรมการครองคน การครองงาน และการครองตน ตามลำดับ

3. เพศ

เพศชาย มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ด้าน คือ พฤติกรรม การครองงาน พฤติกรรม การครองคน และการครองตน ตามลำดับ

เพศหญิง มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ด้าน คือ พฤติกรรม การครองคน พฤติกรรม การครองงาน และการครองตน ตามลำดับ

4. สถานศึกษา

4.1 **โรงเรียนรัฐบาล** มีความคิดเห็นโดย รวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากจำนวน 3 ด้าน คือ พฤติกรรมการครองงาน พฤติกรรม การครองคน และการครองตน ตามลำดับ

4.2 **โรงเรียนเอกชน** มีความคิดเห็นโดย รวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ด้าน คือ พฤติกรรมการครองคน พฤติกรรม การครองงาน พฤติกรรมด้านการครองตน ตามลำดับ

การเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากรในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จำแนกตามสถานภาพ พบว่า ผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากรในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน โดยรวมไม่แตก แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พฤติกรรมการครองตน การครองตน และการครองงาน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1. ระดับการศึกษา พบว่า โดยรวมและรายด้านอีก 2 ด้าน คือ พฤติกรรมการครองตนและการครองคน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนพฤติกรรม การครองงาน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2. ประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า โดยรวม พฤติกรรมการครองตน และการครองงาน ไม่แตกต่างกัน ส่วนพฤติกรรมการครองคน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. เพศ พบว่า โดยรวมและพฤติกรรมการครองคน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วน พฤติกรรม การครองตนและการครองงาน มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน

4. สถานศึกษาที่สังกัดพบว่า โดยรวมและรายด้าน ทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ ความคิดเห็น 3 อัน ดับแรก ดังนี้

ด้านพฤติกรรมกรรมการครองตน ควรมีการจัดโครงการฝึกอบรม ธรรมะสำหรับบุคลากร ควรมีการจัดโครงการอบรมการดำรง ชีวิตแบบพอเพียงสำหรับครอบครัวยุคบุคลากรในสถานศึกษา และควรมีการ ศึกษา ดูงานร่วมกันของบุคลากร

ด้าน พฤติกรรมการครองคน ควรมีการจัดโครงการฝึกทักษะการ มีมนุษยสัมพันธ์ ควรมีการฝึกอบรมการพูดเพื่อให้เกิด ความสมานฉันท์ และควรมีการให้ขวัญและกำลังใจแก่เพื่อน ร่วมงาน

ด้านพฤติกรรมกรรมการครองงาน ควรมีการอบรม สัมมนาเพื่อเพิ่มทักษะในการปฏิบัติงานแก่บุคลากร ควรมี การอบรมเพื่อเพิ่มความรู้ทางด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัยการ ส่งเสริมความก้าวหน้าในการทำงานแก่บุคลากร

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของ บุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เพราะว่า ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทุกฝ่าย มีความรู้ ความเข้าใจและตระหนักใน บทบาทหน้าที่ของตนเอง ทั้งในเรื่องส่วนตัวและในเรื่องงานที่ได้ รับมอบหมายจากทางราชการ จากผู้บังคับบัญชา ตลอดจน ตระหนักถึงความสำคัญของงานที่ทำอยู่ โดยเฉพาะบทบาท หน้าที่ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เยาวชนที่รับความรู้ นั้น มีความรู้ ความสามารถทั้งในเรื่องการเรียน การดำเนิน ชีวิต และเป็นคนดีที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐาน การศึกษา ในการเรียนการสอน ผู้สอน บุคลากรทางด้านการ ศึกษา ต้องทำหน้าที่สอนทั้งในด้านวิชาการจากตำราเรียนและ สื่อต่างๆ และนอกจากนี้ สิ่งที่เป็นส่วนที่ช่วยสอนที่สำคัญอีก อย่างหนึ่งก็คือ พฤติ กรรม บุคลิกภาพ แนวทางการสอน การดำเนินชีวิต คำสั่งสอน เพราะนักเรียนจะจดจำและทำตาม แบบอย่างครูเป็นส่วนมาก เพราะความเคารพนับถือ รัก เชื่อมั่นและศรัทธาในแบบอย่าง ถ้าแบบอย่างของเขามีพฤติกรรม ที่ดี ที่เหมาะสมและมีเหตุผล มีคุณธรรมจริยธรรม ผู้เรียนจะเป็นไปตามแบบอย่างนั้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษา

ของ โปยมรัตน์ บุญเรืองศรี (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของ ข้าราชการครูสายผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอมืองอุดร จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า มีความ คิดเห็นเกี่ยวกับคุณ ลักษณะด้านบุคลิกภาพด้านความเป็น ผู้นำด้านความรู้ทางวิชาการ และด้านความสามารถในการ บริหารที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้าน บุคลิกภาพคุณลักษณะที่ประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด คือ มีความกล้าในการตัดสินใจ มีวินัยในตนเอง เคารพกฎหมาย มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง ปฏิบัติตนเสมอต้นเสมอปลาย การแต่งกายสุภาพเรียบร้อย เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับ บัญชา วางตัวเหมาะสมกับกาลเทศะ มีอารมณ์เยือกเย็นและ มั่นคง ด้านความเป็นผู้นำ คุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ใน ระดับมาก คือ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นที่ปรึกษาและ สามารถปกปิดความลับของผู้ใต้บังคับ บัญชา เข้าใจความ แตกต่างระหว่างบุคคล ด้านความรู้ทางวิชาการคุณลักษณะที่ พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก คือ มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ มีความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับการ วัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรและ ติดตามความเคลื่อนไหวทางวิชาการอยู่เสมอ ด้านความ สามารถในการบริหารคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับ มากที่สุด คือ พิจารณาความดีความชอบผู้ใต้บังคับบัญชา โดยถือผลงานเป็นหลัก ปฏิบัติตามระเบียบการเงินอย่าง เคร่งครัดและติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานอย่าง สม่ำเสมอ และสอดคล้องกับการศึกษาของ พินทยา โยวะพวย (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา สภาพการดำเนิน งานด้าน คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัย พบว่า สภาพการดำเนินงานด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนใน โรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้ บริหาร และ ครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมากและยังสอดคล้องกับ การศึกษาของวาสนา เชื้อหมอดู (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรมของครูในโรงเรียนที่ เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนั กงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติตนด้าน

คุณธรรมจริยธรรมของครูในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติตน ด้านคุณธรรมจริยธรรมของครูในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพการสมรส ตำแหน่ง และหน้าที่ วุฒิการศึกษา ระดับตำแหน่งและอายุราชการ โดยรวม มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกันและ พิเศษสุด ดลแมน (2548 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นของครู นักเรียน พ่อแม่ผู้ปกครองและกรรมการ สถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน ที่มีต่อผลของโครงการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมในโรงเรียนดอนไทรงามพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคพลินธุ์ เขต 1 โดยได้ทำการศึกษา 11 ด้าน คือ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความมีเหตุผล ความกตัญญูตเวที การรักษาระเบียบวินัยความเสียสละ ความสามัคคี การประหยัด ความยุติธรรมความอดทนและความเมตตา กรุณา ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครู นักเรียน พ่อแม่ผู้ปกครองและกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ที่มีต่อผลของโครงการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมในโรงเรียนดอนไทรงามพิทยาคม โดยรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับการศึกษาของทองย้อม สาคูสูงเนิน (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การศึกษา พฤติกรรมการบริหารด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 1 ผลการ วิจัยพบว่า การศึกษาพฤติกรรมการบริหารด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาในรายชื่อของพฤติกรรมด้านการครองตน ในหัวข้อ มีความซื่อสัตย์ สุจริต ซึ่งผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นตรงกันคือ อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า บุคลากรมีความไม่มั่นใจในพฤติกรรม ด้านความซื่อสัตย์ อาจเป็นเพราะว่า สภาพเศรษฐกิจ ความมั่นคงของรายได้ สภาพรายรับ รายจ่าย สภาพสังคมที่บางครั้ง และบางสถานที่ไม่มีความน่าอยู่ อาจเป็นผลทำให้คนเราคิดเห็นเข้าข้างตัวเองมากขึ้นเพื่อให้ตนเองอยู่รอดได้อย่างสบาย

2. การเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากรในสถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา

มหาสารคาม เขต 2 พบว่าผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เพราะว่า คุณธรรมจริยธรรม คุณงามความดี ความมีเหตุผล ความสงบสุขในสังคมเป็นพื้นฐานทางสังคมที่ทุกคนต้องการให้มีขึ้นในส่วนบุคคลและความต้องการพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมยังเป็นสิ่งที่ช่วยจรรโลงความดีในสังคม ทำให้สังคมสงบสุข มีความรัก ความสามัคคี การให้ความรู้และการได้รับความรู้ทางด้านคุณธรรมจริยธรรม การอบรมเลี้ยงดูการสั่งสมคุณงามความดี อาจมีแนวทางในการปฏิบัติที่ไม่เหมือนกัน แล้วแต่บุคคลและสถานการณ์แต่ท้ายที่สุดแล้วก็คือ ต้องการให้บุคคลเป็นคนดี มีคุณธรรมและนำพาความเจริญมาสู่สังคมเหมือนกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของไพยมรัตน์ บุญเรืองศรี (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของข้าราชการครูสายผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองอุดร จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพด้านความเป็นผู้นำด้านความรู้ทางวิชาการและ ด้านความสามารถในการบริหารที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากทุกด้าน และเมื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของข้าราชการครูสายผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองอุดร จังหวัดอุดรธานี ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน ปรากฏว่าข้าราชการครูสายผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี กับข้าราชการครูที่วุฒิการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรีมีทัศนะเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ การศึกษาของสมพร สอนสนาม (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมคุณธรรมของครู อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมโดยรวมและเป็นรายด้านถึง 3 ด้าน อยู่ในระดับมากและ เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรม โดยรวมและเป็นรายด้านทั้ง 3 ด้าน พบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และ ยังสอดคล้องกับการศึกษา วาสนาเชื้อหมอดู (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติตนด้าน ด้านคุณธรรมจริยธรรมของครูในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติตนด้านคุณ ธรรมจริยธรรมของครูในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบ เทียบการปฏิบัติตนด้านคุณธรรม จริยธรรมของครูในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพการสมรส ตำแหน่งและหน้าที่ วุฒิการศึกษา ระดับตำแหน่งและอายุราชการ โดยรวมมีความ คิดเห็นไม่แตกต่างกัน และจากผลการวิจัยของ ทองย้อม สาคูสูงเนิน (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการศึกษาพฤติกรรม การบริหารด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้ บริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ผลการวิจัยพบว่าการศึกษา พฤติกรรมการบริหาร ด้านคุณธรรมจริยธรรมของ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของครูและคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานโดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อเปรียบเทียบการศึกษา พฤติกรรมการ บริหารด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นของครูและ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมมีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของ บุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตาม สถานภาพ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน เพศ และสังกัด สถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น รายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ด้าน คือ พฤติกรรม การครองคน การครองงาน และการครองตน ตามลำดับ
2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับ พฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากรในสถาน ศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมและรายด้าน

ผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับ พฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากรใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณา

เป็นรายด้าน พบว่า พฤติกรรมการครองตน พฤติกรรม การครองตน และการครองงาน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ระดับการศึกษา โดยรวม พฤติกรรมการครองตนและ การครองคน พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการครองงาน มีความคิด เห็นไม่แตกต่างกัน

ประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวม การครองตนและ การครองงาน พบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วนการ ครองตน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05

เพศ โดยรวมและการครองคน พบว่า มีความคิดเห็น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการ ครองตนและการครองงาน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

การสังกัดของสถานศึกษา โดยรวม และรายด้าน ทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ข้อเสนอแนะการปฏิบัติเพิ่มเติมในแต่ละด้าน ดังนี้

3.1 การครองตน มีผู้เสนอเกี่ยวกับ ควรมีการจัด โครงการฝึกอบรมธรรมะสำหรับบุคลากร ควรมีการจัด โครงการอบรมการดำรงชีวิตแบบพอเพียงสำหรับครอบครัว บุคลากรในสถานศึกษา และควรมีการศึกษา ดูงานร่วมกัน ของบุคลากร

3.2 การครองคน มีผู้เสนอเกี่ยวกับ ควรมีการจัด โครงการฝึกทักษะการมีมนุษยสัมพันธ์ ควรมีการฝึกอบรม การพูดเพื่อให้เกิดความสามัคคีกัน และควรมีการให้ขวัญและ กำลังใจแก่เพื่อนร่วมงาน

3.3 การครองงาน มีผู้เสนอเกี่ยวกับ ควรมีการ อบรม สัมมนาเพื่อเพิ่มทักษะในการปฏิบัติงานแก่บุคลากร ควรมีการอบรมเพื่อเพิ่มความรู้ทางด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย การส่งเสริมความก้าวหน้าในการทำงานแก่บุคลากร

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. **การครองตน** จากผล การวิจัยที่ค้นพบ ผู้บริหาร และครู มีความคิดเห็นในด้านนี้อยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่า บุคลากรได้มีความ ตระหนักในบทบาทหน้าที่ของ

ตนเอง ควรมีกิจกรรม/โครงการ/งาน ที่ส่งเสริมและเสริมสร้างความรัก ความสามัคคีในหมู่คณะผู้ทำงาน การดำรงชีวิตในสังคมอย่างพอเพียงและรู้จักแบ่งปัน เช่น การอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลิกภาพ การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตแบบพอเพียงและการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาสังคม ชุมชนต่างๆ

2. การครองคน จากผลการวิจัยที่ค้นพบ ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นในด้านนี้อยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าบุคลากรทุกฝ่ายเห็นความสำคัญของการพัฒนาคนซึ่งเป็นส่วนสำคัญของ การพัฒนางานให้ก้าวหน้า ควรมีการจัดตั้งโครงการเพื่อ ให้คำปรึกษา ชี้แนะ สำหรับผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือทั้งในด้านการงานและเรื่องส่วนตัวการจัดทำประกาศเกียรติคุณหรือทำเนียบบุคลากรดีเด่นเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

3. การครองงาน จากผลการวิจัยที่ค้นพบ ควรมีการส่งเสริมและพัฒนาความรู้ ความสามารถในทุกๆ ด้านของบุคลากร เช่น การอบรมเพื่อให้ความรู้ทางด้านสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัย การอบรมทักษะการพูด และทักษะการเป็นผู้นำ ในแต่ละสถานการณ์ การอบรมการทำผลงานทางวิชาการ

เอกสารอ้างอิง

เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2, สำนักงาน. (2549).

เอกสารประชาสัมพันธ์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 2.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2547).

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : สกายบุ๊กส์.

_____. (2546). **ชุดฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง เล่ม 2.** กรุงเทพฯ : คัมปายอิมเมจจิง.

ทองย้อม สาครสูงเนิน. (2548). **การศึกษาพฤติกรรมการบริหารด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มหาสารคาม เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

บุญชม ศรีสะอาด. (2548). **การวิจัยเบื้องต้น.** พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

โพยมรัตน์ บุญเรืองศรี. (2542). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของข้าราชการครูสายผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี.** ปรินิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

พิเชษฐ์ ดลแมน. (2548). **ความคิดเห็นของครู นักเรียน พ่อแม่ผู้ปกครอง และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อผลของโครงการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมในโรงเรียนดอนไทรงามพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.**

พิทยา โยวะผุย. (2546). **สภาพการดำเนินงานด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด.** วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาสารคาม สถาบันราชภัฏมหาสารคาม.

วาสนา เชื้อหมอดู. (2547). **การปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรมของครูในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดมหาสารคาม.** วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

สมพร สอนสนาม. (2543). **การศึกษาพฤติกรรมคุณธรรม-จริยธรรมของข้าราชการครู-อาจารย์ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด.** ปรินิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สรารุณ จิตบุญมี. (2543). **พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของอาจารย์ ตามความคิดเห็นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น.** วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สามัญศึกษา, กรม. (2541). รายงานการวิจัยเรื่องพฤติกรรม

ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา

ด้านการปลูกฝังจริยธรรมในห้องเรียน. กรุงเทพฯ :

จงเจริญการพิมพ์.

